

1/3

M O B E D I

MOBEDI

ké go re:

Lekwalo la bobedi la go ithuta go buisa

Le rulagantswe ke bakwadi
ba dibuka tsa Missione ya Hermannsburg

Kgatiso ya VII

Published by the Hermannsburg Mission Book Depot
P. O. Box 76, Rustenburg, Transvaal
Printed by The Mission Press, P. O. Moorleigh, Natal — 1956

9/11/58

Santa Studies Dept

THUTO YA 1

a A	j J	s S
b B	k K	š Š
c C	l L	t T
d D	m M	u U
e E	n N	v V
f F	o O	w W
g G	p P	x X
h H	q Q	y Y
i I	r R	z Z

SEFELA

		A	B	C	D	E	F	Ge
H	I	J	K	L	M	N	O	Pe
		R	S	T	U	V	le	W
		R	S	T	U	V	le	W

Ya bofelo mme ké Ye

Ako o ithute bo A B Ce

THUTO YA BO 2

A

A-pa-ya A-be-le A-ko-fa

A-be-la A-di-ma A-ko-le

A-ka-nya A-po-la A-tlho-la

A-da-me A-ti-sa A-ra-ba

1. Apaya dinama tseo tsa rona ka kwa la-peng la eno.
2. Abela batlhoki ka gale ka se o nang naso.
3. Akanya ditiro tsa gago ka gale, pele o ise o di dire.
4. Adame ke motho wa ntlha yo o bopilweng ke Modimo.
5. Abele morwa Adame ena tiro ya gagwe e ne e le go disa dinku.
6. Adima tšhelete, gore o reke dikgomo le dipodi tsele.

7. Apola diaparo tse dintšha tseo, mme o apare tse dingwe.
8. A ba atlhotse pila ka go tlhoa molato, eseng go tlhoa motho?
9. Atisa dikgomo tsa gago ka go di fudisa phulo e e molemo.
10. Akofa, o bolotse dikgomo, e sa le mo mosong.
11. Nku e akola ka pele, ha e fula majang a a manana.
12. Araba se o se bodiawang ka thanolo ka gale.
13. Kaine o bolaile monnawe Abele ka letlhoo, ba le kwa nageng.
14. Bomogolo a Josefe erile ba tlaa mo rekisa, ba be ba mo tlhoile.
15. Tiro ya Kgosi ké go seka melato le go e athola.
16. E nngwe gape ké go busa setšhaba ka tshiamo, gore se phele ka kagiso.

THUTO YA BO 3

B

Bu-i-sa Bo-le-la Bo-pe-la

Bei-be-le Ba-su-pi Bo-thi-le

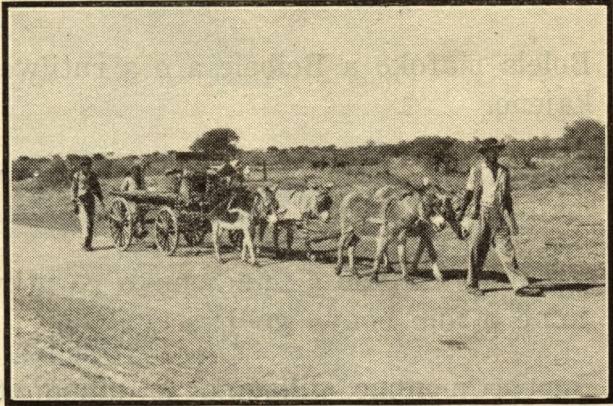
Bo-su-la Bo-na-ko Bo-bo-ya

Bu-le-la Bo-pe-la Bo-le-ta

1. Buisa Beibele ya gago ka gale, o akanye se o se buisang.
2. Beibele e na le mafoko a a monate a Modimo.
3. Batho ba ba bosula ga ba dumele mafoko a Beibele.

4. Wena pelo ya gago o e bulele mafoko a Beibele ka gale.
5. Bolela mafoko a Beibele a o a rutilweng kajeno.
6. Basupi ba bantsi ba supa monate wa mafoko a Modimo.
7. A motho ka gale a nne bonako go utlwa, mme a nne bonya go bua.
8. Bopela monnao dikgomo le dipodi tsa mmopa.
9. Dikgomo ké tsele, di bopelwa ke poo ya tsona e ntsho.
10. Mmutla o bothile mo sekhung se o tse-nyeng mo go sona.
11. Boboya jwa mmutla ké jo bo boleta thata.
12. Kola ya me ké ya mogatla o o boleta wa mmutla.
13. Batho ba bangwe ba raya go buisa ba re, ké go bala.
14. Rona ha re re, go bala, rea be re raya go bala dipalo.

THUTO YA BO 4

D

Do-ro-po

Da-fi-de

E-se-le

Di-re-la

E

E-me-la

E-te-tse

Fi-tlhe-tse

E-te-la

F

Fa-po-ga

Fa-paa-na

Fa-tlho-ga

Fa-ti-le

1. Batho bale ba ne ba etetse kwa doropong maabane.
2. Doropo ke motse o o agilweng ka mokgwa wa sekgoa.
3. Ba ne ba bolotse mesong, e ka ne e le ka nako ya borataro.

4. Ba ne ba tsamaya sebaka se seleele ka go fapoga tsela.
5. Ebile esele e nngwe ya bona e ne e ti-metse mo sekgweng.
6. Ba ne ba pegile dikgetse tsa mmopo mo koloing.
7. Ba fitlhetse mmopo o se na tlhwatlhwa mo marakeng.
8. Ba batlile go fapaana le bareki ba ona ka dipuo.
9. Ba ne ba gana go ba naya tuelo ya ona ka botlalo.
10. Dafide o bile a ba emela, jaanong ba ba direla ka tshwanelo.
11. Ba fatile sediba sa metsi a a monate fa tseleng.
12. E sa le ke fatlhoga ke sa ntlha ke bona doropo.
13. Doropo tse dingwe tsa Makgoa ké tse dikgolo thata.
14. Di na le mabenkele a mantsi a a nang le mefuta e mentsi ya dithoto.

THUTO YA BO 5

G

Go-po-la

Ga-ka-tsa

Ga-ne-tsa

Go-le-ga

Ga-tse-tse

Gwe-re-tlha

Ga-le-fa

Ga-pe-la

H

Hen-dre-ke

Ha-da-de

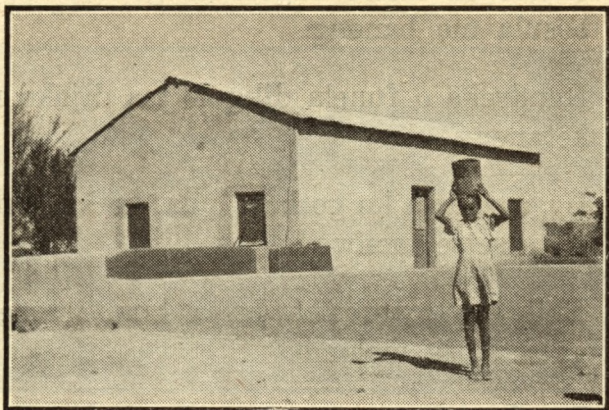
Ha-na-nya

Hu-mi-le

1. Gopola ka gale melao e o e neilweng ke bagolo ba gago.
2. Bagolo ba ba siameng ba beela bana ba bona melao e e molemo.
3. Ha bana ba sa utlwe melao ya bagolo, ba tla ba gakatsa.

4. Gonne ka melao bagolo ba ganetsa se se bosula mo baneng.
5. Hendreke o funela dikgole tsa dijoko mo ketaneng.
6. Ha a pallwa ke go bofa pila, ke ka gonne o gatsetse menwana.
7. Ebile oa gweretlha ha a bua, gonne o gatsetse le molomo.
8. Ba akanya go ya go lema ka dipholo kwa masimong.
9. Hananya o tlaa mo thusa go re, a tle a mo lemele.
10. Ba ikhutsa mo moriting, gonne letsatsi le mogote thata.
11. Ba tlaa golega gape ka thapama, mme ba lemela pele.
12. Etlare gongwe ka moso ba fetse go lemela mabele.
13. Ha ba feditse go lemela mabele, ba tlaa lemela mmopo.
14. Motho ha a humile, oa tle a leme masimo a magolo.

THUTO YA BO 6

I

I-ka-nya

I-khu-tsa

I-tsi-se

I-ti-sa

I-ka-na

I-tlho-ma

J

Jo-ha-na

Ju-de-a

Jor-da-ne

Je-sa-ya

Jo-su-a

Je-ri-ko

K

Ka-le-pe

Kgo-mo-tso

Kga-me-lo

Kgo-sa-na

Ka-ka-nyo

Ko-lo-i

1. Ke lo itsise go re, motse ole ké wa gabo Kalepe.
2. Kalepe ké ena morwa kgosana ya motse oo.

3. Kgaitساديا Kalepe leina la gagwe ké Kgomotso.
4. A loa mmona? Sule, o rwele kgamelo e e nang le dinotshe.
5. Ke fitlhetse ba apaya ting, ba tloga ba e ntšhabisa ka dinotshe.
6. Ke ikanya go re, le lona ba tlaa lo abela dinotshe.
7. Jesaya ké ena a buileng a re: Ngwana re mo tsaletswe, morwa re mo neilwe.
8. Josua ké ena a isitseng Bajuda mo lefatsheng la Kanana ka go ba tshedisa noka ya Jordane.
9. Erile ba sena go tshela Jordane, ba tlhasela motse wa Jeriko, ba o fenya.
10. Kgosana ya motse e na le dikgomo le dipodi tse dintsi.
11. Kakanyo ya yona ké go reka koloi e ntšha ka dipholo.
12. Ka koloi eo ba tlaa ya kwa morakeng kamoso.

THUTO YA BO 7

L

M

Le-so-me

Me-ra-ro

Le-tla-lo

Ma-o-to

Le-tsa-tsi

Mo-ra-ka

La-tlhe-la

Me-fa-go

Mo-ra-go

Ma-be-di

Mo-pha-twe

Ma-lo-ba

1. Ké eo he, koloi ya gabo Kalepe, morwa kgosana ya motse ole.
2. E tswa go rekwa kwa Gouteng ka kgwedi ya Mophatwe.

3. E rekilwe ka dipholo tse di lesome le le nang le metso e meraro.
4. E kgatlhisa thata ka boleele le ka bophara jwa yona.
5. A loa e bona? Ebile e na le tente ya yona ya kwa morago.
6. Baitsi ba re, ké koloi sebele, go dirilwe kananyo e e siameng ka yona.
7. E gogwa ke dipholo di le lesome fela, gone ga ea rwala sepe.
8. Kajeno boKalepe ké bao ba etela kwa morakeng ka yona.
9. Go pegilwe dikobo mo go yona, le mefago le dipitsa le dilo tse dingwe.
10. Ka letsatsi leno go bofilwe le kariki fa morago ga yona.
11. Kariki e na le maoto a mabedi, e gogwa ke dipitse le ditonki.
12. Koloi e na le maoto a mane, e atetse go gogwa ke dipholo.

THUTO YA BO 8

L

Le-tlha-ka

Lo-na-ka

Lo-na-o

Le-ro-le

Le-me-ko

Le-ko-to

M

Mo-go-ma

Ma-be-le

Ma-lo-me

Mo-ga-pi

Mo-si-di

Mo-le-fe

1. Molefe le monnaawe Mosidi ké bale, ba ya kwa masimong.
2. Molefe o tshotse dikara tse pedi tsa mogoma le letlhaka la sebepi.

3. Mosidi ena o rwele peo ya mabele ka kgetsana.
4. Ba ya kwa tshimong ya malome wa bona Mogapi.
5. Malome wa bona ké yole, o ntse a gasa mabele mo tshimong.
6. Molefe tiro ya gagwe ké go kgwetsa dipholo tse di lemanang ke sebepi.
7. Mosidi ena tiro ya gagwe ké go apaya bogobe.
8. Kajeno Molefe o tlhabatlwe ke mebitlwa mo lonaong.
9. Maloba o ne a rwele ditlhako tsa gagwe tsa mphejane.
10. Kajeno o tlaa pallwa ke go tsamaya ka pele.
11. Ba tlaa mo tlhomola mebitlwa eo mo lonaong lwa gagwe.
12. Kamoso a se ke a tlhola a tlogela ditlhako tsa gagwe.

THUTO YA BO 9

L

Le-mi-wa

Le-hwi-ti

Le-i-song

Le-fa-tshe

La-pi-le

Lo-me-ga

M

Mo-go-ma

Mo-le-lo

Mo-fe-ro

Ma-e-ba

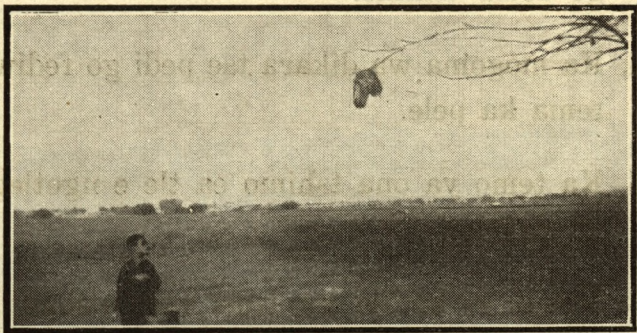
Mo-si-di

Mo-lwe-tse

1. Kajeno tshimo ya gabo Molefe e lemiwa ka mogoma wa dikara tse pedi.
2. O mogolo o gogwa ke dipholo; o monnye ona o gogwa ke ditonki.

3. Mogoma wa sekara se le sengwe o diega go fetsa tshimo.
4. Ka mogoma wa dikara tse pedi go fediswa tema ka pele.
5. Ka temo ya ona tshimo ea tle e ngotlege ka bonako.
6. Mosidi o batlile go wela mo leisong la molelo a otsela.
7. Malome wa gagwe a tlhaga a sianye, mme a mo omanyana thata.
8. Mosidi jaanong a nanoga, a itsosa ka go opela sefela.
9. Ha mefero e tlhogile, batho ba bangwe ba e tlhagola ka petlwana.
10. Ba bangwe bona ba e tlhagola ka ege e gogwa ke dipholo.
11. Ha mabele a godile, a batlelwa moletsi yo o kobang mabele le thaga.
12. Moletsi o agelwa sefata, mme a pagame mo go sona, gore a bone thaga.

THUTO YA BO 10

N

No-nya-ne

Na-no-ga

Na-mo-la

Na-ma-ne

Na-le-di

Na-ke-li

Ng

Ngo-me-la

Ngo-mo-ga

Ngo-tle-ga

Ngo-tli-le

Nga-ti-le

Ngwa-nya-na

O

O-ko-la

O-pe-la

O-to-la

O-ke-tsa

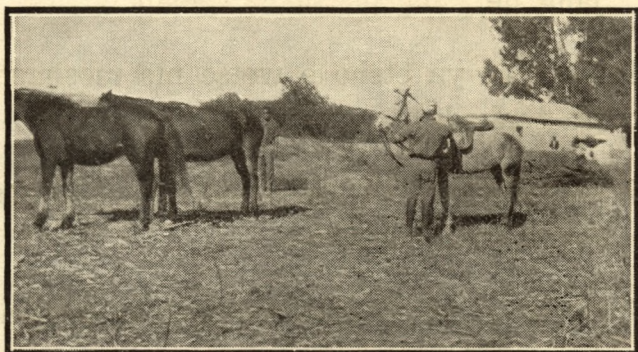
O-tse-la

O-ma-nya

1. Nonyane ké ele, e agile sentlhaga mo setlhareng se se omileng.
2. Ngwanyana yole o nanoga mo sedulong sa gagwe, gore a e bone pila.

3. Ebile o e utlwa e opela molodi o o monate jang ne!
4. Namane ya etsho e wetse mo mosimeng wa thakadu.
5. Mosetlhe o leka go e ntsha, gore e se fetele kwa botennye.
6. Go na le nakedi kwa motsheo ga mosima, mme e nkgang jang!
7. Ntšha ele e ingatile ka mogatla, gonne e tshaba nakedi.
8. Yare ge lesedi la letsatsi le ngotlega, go bonale naledi.
9. Ngomela thipa eo ya gago, gore e se go tlhabe.
10. Moruti o omanyang ngwanyana yole, ka gobane a otsela.
11. Mmapitso o okola lebebe la maši a a mo pitsaneng.
12. Kajeno bomme ba ile go otola kwa masimong.

THUTO YA BO 11

P

Pau-lo-se

Pa-ga-ma

Pe-tsa-na

Pha-tlo-la

Pše-mo-la

Phi-mo-la

Pi-tsa-na

Pa-ta-na

Pha-tsi-ma

Ro-ro-ma

Ra-pa-ma

Ro-ba-la

R

Ra-ta-na

Ru-ta-na

Ri-te-la

Rwe-si-wa

Ra-no-la

Re-ke-tla

1. Paulose o pagame petsana ya pitse ya etsho, gore a e thapise.
2. Mme petsana e kwela thata, gore e be e mo dige ka tlhogo.

3. Ba ba mmonyeng ba roroma ba re, ka gongwe e mo phatlotse tlhogo.
4. Legale ba fitlhela a rapame fa fatshe, a pšemogile letlalo.
5. Banna ba mo kuka, ba mo phimola lerole, ba mo robatsa mo ntlong.
6. Jaanong ba tlhatlega pitsana ya setlhare, ba mo alafa ka sona, mme a fola.
7. Petrose ka a tswa madisong a tlhaga a mo tlholetse motlhatswa ka patana.
8. Ka e le bana ba ba ratanang, o ne a ka se ke a mo lebala ka gope.
9. Ha bana ba ratana, goa tle go bonwe ba thusanya ka metlha yotlhe.
10. Phatsima o ritela tuku e e tlaa rwesiwang monyadi ka moso.
11. Petlwana ya gagwe o e beile ka kwa lapeng kajeno.
12. O ranola puo ya gagwe pila, a re: Ke ya lenyalong!

THUTO YA BO 12

S

T

Se-tlha-re

Se-su-po

Tla-di-tse

Se-tlha-tlha

Se-le-pe

Tlo-ge-la

Sim-so-ne

Su-pe-tsa

Tla-tla-na

Se-tha-ti

Tlha-pe-di

Ti-me-la

Se-na-tla

Tha-ba-na

Thi-be-la

Se-kgo-pha

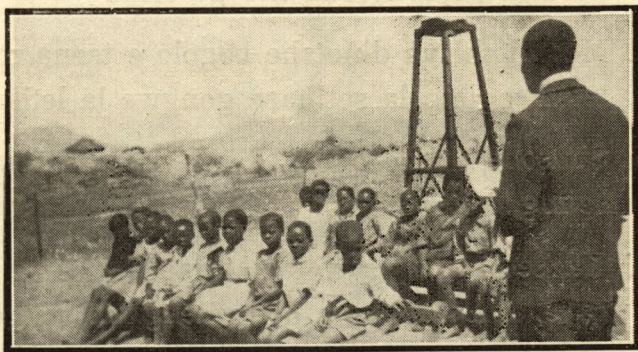
Tlha-tlo-ga

Tla-le-lo

1. A o bona motshitshi ole wa dinotshe mo setlhareng sele?
2. Ké motshitshi wa dinotshe tse di rafilweng ke Setlhatlha mo phalong ya etsho.

3. Phalo ya etsho ké lekase le motshitshi wa dinotshe o tsenyeng mo go lona.
4. Metshitshi ya dinotshe bogolo e tsena mo letshwagong la setlhare gongwe la lefika.
5. Simsone o kile a bua a re: Sejo se tswa sejing, botse bo tswa sethating.
6. Ka sethati o raya tau, mme ka botse o raya dinotshe tse a di rafileng mo sekgo-pheng sa tau.
7. Simsone e ne e le senatla se segolo thata, a fenyatho le dibatana.
8. Thapedi o ne a biditswe ke tshetlo, ya mo supetsa phalo ya dinotshe mo setlhareng.
9. A tlhatloga mokong wa thabana, mme a fitlhela di tladitse thata jang ne!
10. Jaanong a di tlogela, a ya kwa gae go tsaya selepe le tlatlana le mollo.
11. Erile a boya kwa teng a timela, ka gonne a se ka a baya sesupo mo setlhareng.
12. Mme tshetlo ya mmita gape, a di rafa, tsa tlatla tlatlana.

THUTO YA BO 13

U

U-ri-a

U-ngwi-le

U-tlwi-le

U-tlwa-la

U-tlwi-sa

U-tlwa-tsa

W

We-le-mo

Wi-le-pa

Wal-do-se

Wal-di-na

Wuns-da-ga

We-i-ne

1. Setlhare sa etsho sa moweine kajeno se ungwile maungo a magolo.
2. Etlhare ha marose a sona a budule, ke bitse Johana go tla go utlwa monate wa ona.

3. Ke utlwile go twe, Uria o utswitse dikgo-
mo tsa gabo Waldose.
4. Go utswetsa motho ké boleo jo bo golo,
ebile bo tsenya motho mo kgolegong.
5. Go utlwala ekete Welemo o di utlwetse
motlhala ntlheng ya noka e tshetlha.
6. Waldina o tlaa re tlogela ka Wunsdaga,
mme a tsena mo sekolong sa tlhaolo.
7. BoJosia le Wilepa bona ba tlogetswe,
gonne ga ba nne sekolo ka tlhomamo.
8. Ya be go tla nna sello se segolo mo
baneng, ha go tlhaolwa.

THUTO YA BO 14

Sekolo 1

S

Š

Se-ko-lo

Se-tu-lo

Le-se-di

ša-bi-wa

Le-ša-ba

Le-ša-o-di

Ba-si-ma-ne

Ma-ši

Ba-se-tsa-na

Mo-ša-be-le

Sa-la-nye

Mo-tšha-na

Se-tšha-ba

Tsha-me-ka

Di-tšha-ka

Fen-ste-re

Mo-ya-ko

Be-tli-lweng

1. Sekolo ké ntlo e e agilweng ke phuthego, gore bana ba rutelwe mo go sona.
2. Sekolo se na le mojako o bana ba tsenang mo go sona ka ona.

3. Ebile se na -le difenstere tse go tsenang lesedi, gore bana ba bone pila.
4. Mo teng ga sona go tafole ya moruti wa bana, le setulo se a ntseng mo go sona.
5. Bana bona ba ntse mo dipankeng tse di betlilweng ka dipati.
6. Mo leboteng go lebatl le lentsho le moruti a kwalang mo go lona go ruta bana.
7. Bana ba tshola matlapa le dibuka; ba bagolwane ba kwala ka pene le enke.
8. Ha go tsenwa, bana ba emisiwa mo mothalong, ba tsene mo sekolong ba salanye morago.
9. Ha go duwa, bana ba ya gae go batla dijo; bogobe bo šabiwa ka maši gongwe ka morogo.
10. Basetsana ba ya go thusa bommaabo, ba tlhatswe megopo ka lešaba, ba ee nokeng.
11. Basimane ba bannye bona ba ya go tshameka, ba bangwe ba ee go gola tsie.
12. Tsie e e monate ké letlora le kgopi; lešaodi lona ga le monate.

THUTO YA BO 15

Sekolo 2

Di-thu-to	Bo-tlha-le	Tshi-mo-lo-go
La-tlhe-ga	Le-fa-tshe	Tlho-a-fa-lo
Bo-phe-long	I-thu-teng	Bo-lo-kwa
Se-kgo-a	Mo-tlha-nka	Se-ga-e-no
Mo-re-na	Ba-nya-na	Tsi-e-di-wa
Tha-no-lo	Ru-te-gang	Bo-kri-se-te

1. Dithuto tsa sekolo di dintsi, go rutiwa go buisa le go kwala le go bala le tse dingwe.
2. Thuto e e kwa pele ké ya Lefoko la Modimo. Lefoko la Modimo lea re: "Go boifa Modimo ké tshimologo ya botlhale."
3. Jesu Morena a re: "Lesang bana ba tle kwa go nna, se ba iletseng, gonne ké ba puso ya Modimo."
4. Jesu o rata bana thata. O rata ha ba ka rutiwa, gore ba mo itse, ba dumele mo go ena, ba mo rate, ba mo utlwe.

5. Ngwana yo o ratang Jesu, a mo utlwa,
ga a nke a latlhega, mme o tlaa bolokwa.
6. Thuto e nngwe e e molemo ké ya botlhale
jwa lefatshe, gonne e thusa motho mo
bophelong jwa gagwe jwa lefatshe.
7. Ngwana yo o sa ithuteng ka tlhoafalo, o
tlaa phela ka makete, ha a godile, gonne
dilo tse dintsi di tlaa mo palla.
8. Ithuteng puo ya segaeno, gore lo tle lo
itse go e bua ka thanolo, le go e kwala
pila.
9. Kana seane sea re: Bana ba kwale ba
utlwana ka melodi.
10. Ithuteng le ya sekgoa, gore ere lo bua
le beng ba yona, ba lo utlwe.
11. Ngwana yo o ithutileng go bala, a ka se
ke a tsiediwa ke batho, ha kamoso a ile
go bapala.
12. Bana, ratang sekolo, gonne se lo ruta
mekgwa e e molemo ya bokrisete le ya
botho.

THUTO YA BO 16

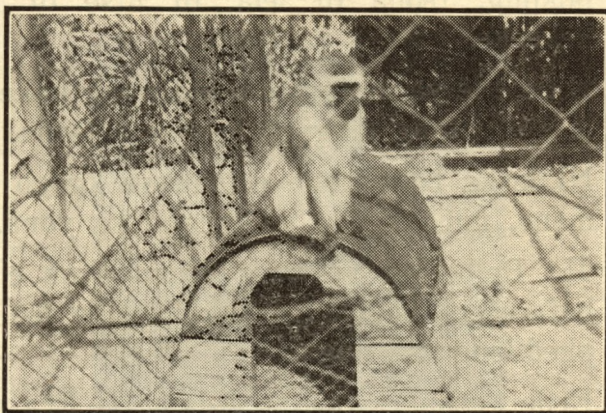
Noga

Se-thu-nya	Tlho-bo-ro	Bo-le-e-le
Tha-ta-ro	Di-kgo-go	Tse-ne-le-tse
Bei-be-leng	Phe-di-leng	Bo-fe-re-fe-re
Di-kgo-lo	Di-nnya-ne	Le-bo-lo-bo-lo
Mo-kwe-pa	Tlhwa-re	Ma-kga-o-la-ne
Phi-ka	Phu-du-fu-du	I-te-ka-ne-tse

1. Moruti o bolaile noga ka sethunya, boleele jwa yona bo dinao tse thataro.
2. Batho ba bangwe sethunya ba se bitsa tlhoboro, ba bangwe gape ba re, tlhobolo.

3. Noga eo e ne e tseneletse dikgogo mo hokong, tsona di lela, di ntse di re, kekeeke.
4. E ne e le ya mofuta o o bidiwang kake, e le e e ratang dikgogo le mae a tsona.
5. Nkile ka bona noga e tshwere kgogo ka meno, mme kgogo ya tshaba ka yona.
6. Mo Beibeleng ga twe: Noga e ne e le boferefere bogolo go dilo tsotlhe tse di phedileng tsa naga.
7. Erile Satane a tsietsa Adame le Efa mo tshimong ya Edene, a bo a tsenye mo nogeng, mme ga nna jaaka ekete ké noga e e buang.
8. Motho o ila noga; ha a e bona, o leka go e bolaya. Le yona e ila motho, ea mo tshaba.
9. Go mefuta e mentsi ya dinoga, tse dingwe ké tse dikgolo, tse dingwe ké tse dinnyane.
10. Mefuta ya tse dikgolo mono ké mokwepa le phika le tlhware.
11. Mefuta ya tse dinnyane ké kake le lebo-lobolo le legwere le makgaolane le tse dingwe.
12. Tlhware e e godileng ea tle e metse mmutla, le ha e le phudufudu.

THUTO YA BO 17

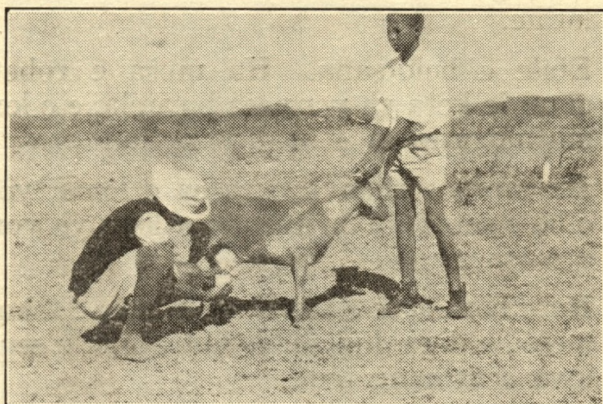
Tshwene

Tshwe-nya-na	Bo-kgwa-fo	Tshe-sa-ne
Ntlo-nya-na	Di-re-tswa	Tsha-me-ka
Bo-lo-tsa-na	Mo-ga-tleng	Se-tlha-re
Le-u-ngo	Pe-re-ki-si	Ga-sa-nye
Na-te-fe-lwa	Bo-tlho-ko	Se-bo-pi-wa
Tshe-gi-sa	Bo-gi-sa	Bo-fo-lo-ga

1. Ka kwa gabo Jopa go tshwenyana e e bokgwafo, e bofeletswe mo koteng ka ketane e tshesane.
2. Kwa godimo ga kota e diretswe ntlonyana ka dipati mo e robalang teng.

3. Ha o e lebeletse, o ka re, e ntse e thabile fela, gonne e tlhola e tshameka letsatsi lotlhe.
4. Ebile e bolotsana. Ha mpša e robetse gaufi le kota ya yona, ea e ratela, e e lome mo mogatleng.
5. Ha mpša e thanya e re ea e loma, yona e be e setse e gametse mo ntlong ya yona, e e tshega.
6. Ha e bofologa, e tsena mo tlung, e tsholla metsi, e diga dipitsa, e thuba dilo, e senya kwa e fitlhang teng.
7. Gongwe e namele setlhare sa perekisi, e kgetle leungo, e nathe, e latlhe, e kgetle, e nathe, e latlhe, e di gasanye jalo fa fatshe.
8. Mong wa lapa, ha a re oa e tshwara, yona e tshabe, gonne e itse pila go re, e tlaa itewa.
9. Basimane ba e rata, ba tlhola ba tshameka le yona, e ntse e ba tshegisa.
10. Ba bangwe ba tle ba e bogise, ka gonne ba natefelwa ke go e utlwa e lla ka botlhoko.
11. Mme go dira jalo ga go pila. Le yona ké sebopiwa sa Modimo jaaka motho.
12. Bana, lo se ke lwa bogisa dilo tsa batho, gonne botlhoko di bo utlwa jaaka lona.

THUTO YA BO 18

Podi

Mo-di-se	Phu-re	Ti-me-le-tse
Di-ka-la	Fo-tlha	Tho-ba-ne
Si-a-nye	Tlha-ge	Ba-si-ma-ne
Ma-kgo-a	Me-tlheng	Kga-me-lo
Fe-tlhe-la	Tshe-la	Le-fe-tlho
Fo-ro-lwa	Kgwe-the	Di-pho-ro-la

1. Dipodi tsa gabo Modise di ne di timetse maabane, Modise o ile a di bona kwa lesung dii ja phure.
2. Yare ha di mo timeletse, a namele setlhare, a fothle dikala ka thobane a ntse a bitsa, a re: Phure, phure, phure!

3. Tsona di tlhaga di sianye, di re di tsile go sela phure, mme ena a di tsee, a di ise gae.
4. Mo metlheng ya pele basimane ba ba disang dipodi ba ne ba tle ba di game kwa nageng.
5. Kgamelolo ya bona e ne e le lenaka, gonne dilo tsa makgoa di ne di ise di nne mo bathong metlheng eo.
6. Ha ba gamile, ba tshele matute a tlhola mo mašing, ba a fetlhele ka lefetlho.
7. Lenaka jaanong ba le lebise kwa letsatsing, gore maši ao a tle a theme, e nne kgwethe, gongwe serella.
8. Maši a ne a sa tshwanela go lejwa ke ope, gonne ba ne ba re, a ka se ke a thema.
9. Bodila jwa matute ao bo ne bo a themisa ke pele, mme jaanong kgwethe e jewa
10. Basimane, a lo kile lwa ja kgwethe? Ga twe, e monate thata.
11. Ha e jewa e forolwa ka diatla tse pedi, diphorola di isiwe ganong.
12. Mosimane o ne a be a itatswe molomo ka monate wa kgwethe.

THUTO YA BO 19

Tsie

Se-tlho-pha	Thu-ntseng	Mo-nwa-na
Bo-le-e-le	Di-phu-ka	Ma-o-to
Ma-ra-ta-ro	Le-fa-tshe	Tshi-mong
Ngwa-ga	Tsa-ma-i-leng	Ko-tu-la
Di-tlha-reng	Ga-tse-la	Di-kge-tse
Se-le-mo	Thu-thu-se-ge	Bo-ja-ne

1. Bana, a lo kile lwa bona tsie e e fofang, e le setlhopa se segolo thata?
2. Ya tle e tshwane le lerole le le thuntseng, e be e fifatse letsatsi ka bontsi jwa yona.
3. Boleele jwa tsie bo kana ka monwana o monnyane wa motho. E na le diphuka di le thataro le maoto a marataro.
4. Maoto a morago ké a maleele, a e ragang lefatshe ka ona, ha e tlola.
5. Ha e ka wela mo tshimong e e nang le mabele a matala, e a fetsa ka gangwe fela, tshimo e sale e le lebala fela.

6. Batho le ha ba leka go e koba, ga go ke go thusa sepe, e tlaa tlogela tshimo e sena go fetsa mabele a otlhe.
7. Ngwaga o tsie e tsamaileng ka ona mo lefatsheng, batho ga ba ke ba kotula, mme go tsena tlala e kgolo.
8. Bosigo e robala mo ditlhareng; ea be e robe dikala ka go di imela ka bontsi jwa yona.
9. Ha e le mariga, ya gatsela, batho ba e gole, ba tlatse dikgetse, ba e ise gae ka dikoloi.
10. Kwa gae e bolawa ka metsi a a belang, e anegwe, e jewe; ga twe, e monate thata, ha o šaba bogobe ka yona.
11. Mariga e epela mae a yona mo mmung, yona ka nosi e swe. Selemo ha pula e na, mae a thuthusege, go tswe bojane.
12. Bojane ké tsie e nnyane e e iseng e fofe, mme le yona e senya fela jaaka e kgolo.

THUTO YA BO 20

Di-tlha-ka	Me-fu-ta	Ma-fo-ko
Du-mi-sa	Me-be-di	Bi-di-wa
No-ko-ngwe	Tsa-ma-ya	Kwa-di-lwe
Tu-ma-no-si	Fi-tlha	No-ko-ntsi
Tshi-mo	No-ko-tha-ro	Di-no-ko
Tlho-ma-ga-nya		Tu-ma-mmo-go

1. Mafoko a puo a kwalwa ka ditlhaka. Ditlhaka loa di itse, ké bo A B C.
2. Go mefuta e mebedi ya ditlhaka, mofuta wa ntlha ké bo a, e, i, o, u.
3. Ha o dumisa e nngwe ya tsona, e tlaa duma pila e ntse e le nosi, ka moo ditlhaka tse, di bidiwa tumanosi.
4. Mofuta wa bobedi ké bo b, d, f, g, h, k, le go fitlha mo go y, tsona di bidiwa tumammogo.
5. Gonne ha o dumisa b, gongwe d, gongwe f, a le nosi, ga di utlwale pila, di tlaa utlwala ha o di dumisa mmogo le tumanosi, jaana, be, de, ef.

6. Ditlhaka ha o di tlhomaganya, di tswa mafoko. Ha o tlhomaganya b, a, n, a, go tswa lefoko le le reng: bana.
7. Mafoko a na le dinoko. Go mafoko a a nang le noko e le nngwe fela, a bidiwa nokongwe, ké a: Ka, mo, tsa, ba, le a mangwe.
8. A a noko di le pedi a bidiwa nokopedi, ona ké a: Tsena, bala, tshimo, le a mangwe.
9. A a noko di le tharo a bidiwa nokotharo, ona ké a: Bonala, tsamaya, lemoga, le a mangwe.
10. A a noko di le nne le go fetisa, a bidiwa nokontsi, ona ké a: Tumanosi, lebolobolo, le a mangwe.
11. Dinoko tsa mafoko di ka bonala pila, ha a kwadilwe jaana: Tse-na, tsa-ma-ya, le-bo-lo-bo-lo.

THUTO YA BO 21

Diruiwa

1. Ntate o ruile dikgomo. Ké dipholo le tse namagadi. Ebile go dipholwana le dikgonswana mo go tsona. Kwa sakaneng go dinamane. Tse dingwe e setse e le merobana, tse dingwe e sa le mabotlana. Poo ya tsona ké e ntsho. Dinaka tsa yona e di tlhokoditse. Ka tsona e fenyha dipoo tsotlhe tsa motse.
2. Dikgomo tse di gangwang di tlhano. Tse tharo di amusa mabotlana, tse pedi di amusa merobana. Mo mesong, ha re tsoga, rona basimane re ya go di gama. Di tlatša kgamelo, gonne dipula di nele, mafulo a magolo. Ha mantsiboa di boela sakeng, di tlhaga di kgotshe, di sisitse, mme re di game gape. Tsa merobana tsona re be re di anye morokotso.
3. Maši a lebese re ya go šaba bogobe ka ona. A mangwe a tshelwa mo lekukeng go dira madila. Madila ké sejo se se monate, ebile se molemo thata. Batho ba ba phelang bogolo ka madila ga ba ke ba tlelwa ke bolwetse ka pele. Le gona baa tle ba phele boleele thata mo lefatsheng.

4. Nama ya kgomo le yona ké sejo se segolo sa motho. Ea apeiwa, gongwe e besuwe mo magaleng, gongwe e swaiwe tšhotlho, mme e nne monate, le ha e budusitswe ka mokgwa ofe. Le letlalo la kgomo le na le molemo o mogolo. Bogologolo le ne le sugiwa dikobo le ditswalo. Kajeno le sugwa dikgolo tse di tshwarang dipholo, ha di golegwa mo mogomeng gongwe mo koloing. Letlalo gape le segwa ditlhako le meja e ditonki le dipitse di gogang ka yona.

5. Kgomo ebile e re thusa thata mo tirong. Re lema masimo a rona ka yona, re di golege le mo koloing, re tsee mabele kwa masimong, re a ise gae. Ha a phothilwe, dikgetse di rwalwe ka koloi, di isiwe marakeng go bapadiwa. Ka madi a a bonwang ka tsona go rekwa diaparo le dilo tse dingwe tse di tlhokwang.

Kgomo kgongwana pholo pholwana
 namane morobana lebotlana.

Motlhape ké eng? Morole ké eng?

Thakana ké eng? Marele ké eng?

Letsema ké eng?

THUTO YA BO 22

Diruiwa tse dingwe

1. Ntle ga kgomo batho ba rua le dinku le dipodi. Nku e na le boboya jo boleele, jo bo ntshiwang diaparo. E ata ka go tsala kwanyana e le nngwe fela. Legale e nngwe ea tle e baane le mafatlha. Mafatlha ké ha e tsetse dikwanyana tse pedi. Ha dinku di ile go fula, dikwanyana di sala mo sakaneng. Mantsiboa ha di boela sakeng, modisa o neela dikwanyana bommaatso.
2. Dipodi di agelwa lesaka ka mesu. Ha go ka agiwa ka matlapa, di ka tlola lerako, le ha le goletse kwa godimo, tsa tswa mo sakeng. Podi yona e tsala mafatlha, go ka rona, ha e na le potsane e le nngwe fela. Maši a yona a mafura, ebile a monate. Basimane baa tle ba di game kwa nageng, ba dire kgwethe.
3. Diruiwa tse dingwe ké mpša le katse. Ka kwa etsho go na le dimpša tse pedi, e nngwe ya tsona e na le dimpšanyana. Dimpša di disa lapa bosigo, di bogole sengwe le sengwe se di se utlwang. Magodu a a neng a rata go utswa, a tshabe, le bophage ba ba neng ba khukhunela dikgogo, ba boife go ata-

mela. Dikatse tsona di tshwara magotlo le mabodi, le noga dia tle di e bolae. Ha katse e na le dikatsana, e lala e di tsomela magotlo, a ba a fokotsege.

4. Mmê o na le dikolobe di le pedi. E nngwe ya tsona e na le dikolotswane tse tlhano. Mmê o di otlala ka thepe le merogo e mengwe, le ka moroko. Kolobe e ruelwa mafura a yona le dinama tsa yona. Ha e akotse, ea tlhajwa, gongwe e rekisiwe ka tlhwatlhwa e kgolo.

5. Diruiwa tse di ratwang thata fa lapeng ké dikgogo. Ka kwa etsho go dikgogo di le lesome, mekoko gongwe megogolope e mebedi. Dikgogo tse pedi di na le dikgogwana.

6. Kgogo e tsala mae a a ka fitlhelang lesome le le metso e mene, mme ea elame. Morago ga malatsi a a masome a mabedi mae a thuthusega, dikgogwana di tswe. Mmaatso jaanong o di batlela dijo. O fata mmu ka maoto, ere a bonnye sebokwana gongwe sejonyana se sengwe, a di bitse, di sele, di je.

Ngwana wa podi ké potsane. Wa kolobe ké eng? Wa katse? Wa tau?

Wa nare? Wa phage?

[Bolela bana ba dilo tse dingwe tse o di itseng!]

THUTO YA BO 23

Ditlhare

1. Setlhare se tlhoga mo mmung. Se isa medi kwa teng ga lefatshe go iphedisa ka bokgola jo bo mo mmung. Se na le kutu le dikala le matlhare. Kutu le dikala di dikaganyeditswe ke makwati.
2. Ditlhare di bopilwe ke Modimo go kgabisa lefatshe ka tsona. Ha di le dintsi thatha, ebile di kgotlhaganye, goa twe, ke sekgwa. Mo sekgweng go nna diphologolo le dibata tsa naga. Ka moo goa boitshega go tsamaya mo sekgweng motho a le nosi.
3. Go mefuta e mentsi ya ditlhare. Go ditlhare tse di enyang maungo le tse di se nang maungo. Gape go tse di nang le mebitlwa le tse di se nang mebitlwa. Ebile go na le ditlhare tsa gae le tsa naga.
4. Ditlhare tsa naga tse di enyang maungo a a jewang ké motlhatswa le mmupudu le mmilo le moretlwa le mmopšane le morula. Balang tse dingwe tse lo di itseng! Tsa gae tse di enyang maungo a a jewang ké perekisi le kopere le namune. [Balang tse dingwe tse lo di itseng!]

5. Ditlhare tsa naga tse di se nang mebitlwa ké tse: Morukuru le monato le mosetlha le modubu le mogokare le mokgofa le mofatlha gongwe mokwele le motšhana. [Balang tse dingwe tse lo di itseng!]
6. Tse di nang le mebitlwa ké tse: Mookana le mosu le mokgalo le moku le motsha, ba bangwe ba re moga, le mogotlho gongwe mokala, le morutlhwane le mongana le mongangatau le motlhono le morokolo. [Balang tse dingwe!]
7. Ditlhare di na le thuso e kgolo mo bathong. Ha letsatsi le le bogale, le fisa, re nna mo moriting wa setlhare. Mo marigeng re ora logong lwa setlhare, re be re apee dijo tsa rona ka lona. Re dira masaka a dipodi ka mesu, masimo ona re a agella ka legora la matlhaku.
8. Re dira mefeng ya dilepe le ya dipetlwana ka logong lwa setlhare. Le dijoko le dikei le ditlhomeso tsa matlo a rona di dirwa ka lona. Dikoloi le tsona di betliwa ka logong, le dilo tse dintsi tse dingwe. Maungo a ditlhare tsa gae le tsa naga re a ja, ha re tshwerwe ke tlala. Ditlhare di molemo ruri.

THUTO YA BO 24

Sebaka

1. Sebaka se balwa ka dinyaga. Ngwaga o na le dikgwedi di le lesome le le metso e mebedi, gongwe malatsi a a makgolo a mararo le masome a marataro a a metso e metlhamo (365).
2. Dikgwedi tsa ngwaga ké Morula gongwe Firikgong (January), Tlhakole (February), Mopitlwe (March), Moranang (April), Motsheganong (May), Seetebosigo (June), Phukwe (July), Phatwe (August), Lwetse (September), Diphalane (October), Ngwanatsele (November), Sedimothule (December).
[Re mo kgwedding efe kajeno? Wena o tsetswe ka kwedi efe? Morena Jesu o tsetswe ka kgwedi efe?]
3. Dikgwedi ga di lekane ka malatsi. Tse di malatsi a le masome a mararo a a motso mongwe di a supa, ké Morula le Mopitlwe le Motsheganong le Phukwe le Phatwe le Diphalane le Sedimothule. Tse di malatsi a a masome a mararo di nne, ké Moranang le Seetebosigo le Lwetse le Ngwanatsele. Tlhakole o na le malatsi a a masome a mabedi a a metso e e ferang menwana e mebedi fela.

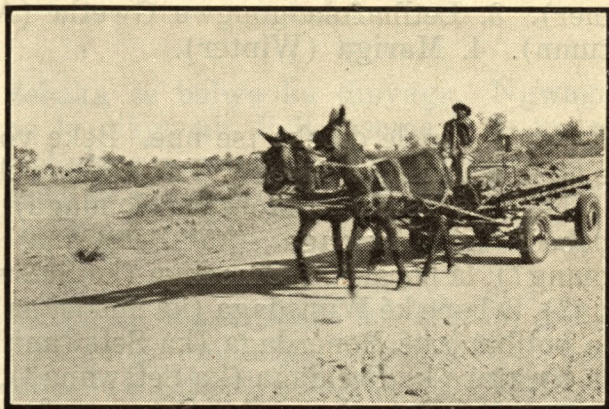
4. Ngwaga o aroganngwa dipaka tse nne.
1. Dikgakologo (Spring). 2. Selemo (Summer). 3. Letlhafula gongwe Gwetla (Autumn). 4. Mariga (Winter).

5. Kgwedi e na le dibeke tse nne. Beke yona e na le malatsi a a supang. Letsatsi la ntlha la beke ké Tsatsi la Morena (Sondaga), la bobedi ké Mandaga (ka Setswana ke mang?), la boraro ké Dinsdaga (ka Setswana?), la bone ké Wunsdaga (ka Setswana?), la botlhano ké Donerdaga (ka Setswana?), la borataro ké Freidaga (ka Setswana?), la bosupa ké Saterdaga (ka Setswana?).

6. Letsatsi le na le dinako (hours) di le masome a mabedi a a metso e mene (24). Tsa motshegare di 12, le tsa bosigo di 12. Nako yona e na le dinakwana (minutes) di le masome a marataro (60).

7. Dinako le dinakwana di balwa ke selonyana se se tshekeletsa se se tsholwang mo pataneng, se bidiwa watšhe gongwe orolosi. Ka Setswana re ka se bitsa tshupanako gongwe palanako. Se na le monwana o molelele o o balang dinakwana, le o mokhutshwane o o balang dinako. Ditshupanako tse dingwe ké tse dikgolo, di pegwa mo leboteng mo tlung gongwe mo sekolong. [Ké nako mang jaanong?]

THUTO YA BO 25

Mmoulwe

Se-tshe-di pha-tsi-ma bo-tlha-ga
khu-tshwa-ne tshwa-re-lla ma-ke-teng
i-ke-la-tlho-ko pe-lo-khu-tshwa-ne
tlho-ko-me-la tlha-kan-tswe se-tshwan-tsho
i-pi-ti-ka fe-pe-gi-le
mo-fu-fu-tso kgwe-le-e-la

1. Mmoulwe ké ngwana wa esele le pitse. Ké setshedi se sentle thata. O bopegile pila mo mmeleng, letlalo la ona le phatsima ka gale.

2. O tshwana le esele ka popego, mme o gaisa esele ka bogolo le ka lebelo le ka botlhaga. Ditsebe tsa esele ké tse ditelle, tsa mmoulwe ké tse dikhutshwane jaaka tsa pitse.
3. Mmoulwe, ka e le setshedi se se tlhaga, ga o thape ka pele. Mme ge o thapile oa tle o tshwarelle thata mo tirong le mo make-teng a otlhe, le gona ga o lape ka pele.
4. Tiro ya mmoulwe ké ya go goga kara e etsa e le ka bobedi, gongwe go goga trodi e etsa e le ka bone, gongwe go goga koloi e etsa e le ka bosome. Ebile go ka bonwa batho bangwe ba lema gongwe ba tlhagola ka meboulwe.
5. Dijo tsa mmoulwe ké bojang. Mme ka e dirisiwa ditiro tse di makete thata, e batla go tlhokomelwa thata le go fepiwa ka dijo tse di makete, e ka ne e le mmopo o o tlha-kantsweng le motlhaka wa mabele a sekgoa le tse dingwe tse di ka tiisang moko le mmele wa yona.
6. Ge motho a tshwara mmoulwe, a itise go re, a se ka a o atamela ka kwa morago, gonne o ka mo raga. A nne a bapane le

ona fa thoko, a o tshware kwa tlhogong;
ké gona a ka kgonang go o baya kgole mo
molaleng, gongwe go o phurisa ditomo.

7. Ge motho a golegile meboulwe mo kareng,
o tshwanetse go ikela tlhoko gore a se ka
a e betsa thata go feta tekano. Gonne
mmoulwe o pelokhutshwane. Ge o galefile
oa tle o rage kara ka maoto a ona a morago,
mme le motho oa tle o mo rage, o be o
mmolae.
8. Mo setshwantshong re bona monna ké yoo,
o golegile meboulwe ya gagwe e mebedi mo
kareng ya gagwe. Go bonala go re, ké
monna yo o tlotlegang, ka gonne kara ya
gagwe ké e ntle, le meboulwe ya gagwe
ké e e nonneng, e e fepegileng pila.
9. Monna yoo o itse go e gapa. O e laola ka
ditomo, ebile o e tsholetse thupa e tshesane.
Ga a e tebele thata, mme o e gapa sentle,
gore e se fufule thata. Ge a sena go e
golola, oa e lesa go re, e ipitike mo leroleng
la tsela, gore e tle e ome mofufutso ka pele,
mme e se ka ya kgweleela mangole. Jaa-
nong a e fe metsi le dijo.

Kaelo:

Modimo wa rona wa re: Mosiami o utlwela
ditshedi tsa gagwe botlhoko.

THUTO YA BO 26

Tshameko!

Ntate oa loga,

o loga ditshelwane,

Tse di nyakae,

Tsa motantanyane!

Ako o nneneketse!

kafa

Ako o nneneketse!

kafa

Ako o nneneketse!

kafa

THUTO YA BO 27

O mang?

- O mang? Ke mokadi a tlola,
O mang? Ke fitlhetse ditshwene,
O mang? Di ja muroku,
O mang? Ke rile ke re mpheng.
O mang? Tsa nkhopela Saamane,
O mang? Saamane, ngwanaaka,
O mang? Tloga re tsamae,
O mang? Re ee ga Sooke,
O mang? Ga Sooke ga go iwe,
O mang? Go disana di pedi,
O mang? Tsa ga manyokenyoke,
O mang? Manyokela ditsela,
O mang? Basimane si bale,
O mang? Ba tlhatlhaganya ditshilwana
O mang? Ditshilwana tsa maboku.
O mang? Maboku a mahubehube,
O mang? Mahubetsa ditsela,
O mang? O mang ké wena?